

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

მეორე სექცია

ბეჟაური საქართველოს წინააღმდეგ

(განაცხადი №.14102/02)

განჩინება
(წინასწარი პროტენზია)

სტრასბურგი

10 აპრილი, 2012

განჩინება ძალაში შევა კონვენციის 44-ე მუხლის §2 ნაწილში მითითებული მოთხოვნების შესაბამისად. განჩინება შესაძლოა დაექვემდებაროს სარედაქციო გადამოწმებას.

საქმეზე ბექაური საქართველოს წინააღმდეგ,

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო (მეორე სექცია)
შეიკრიბა შემდეგი მოსამართლეთა შემადგენლობით:

ფრანცუაზა ტულკენსი, *თავმჯდომარე,*

დანუტე იოსიენე,

დრაგოლუბ პოპოვიჩი,

ანდრაშ საიო,

ნონა წოწორია,

კრისტინა პარდალოსი,

გვიდო რაიმონდი, *მოსამართლეები,*

და სტენლი ნაისმიტი, *სექციის რეგისტრატორი,*

იმსჯელა რა განმარტოებით 2012 წლის 20 მარტს,

გამოიტანა შემდეგი განხილება:

პროცედურა

1. საქმეს საფუძვლად უდევს განაცხადი (№14102/02) საქართველოს წინააღმდეგ, რომელიც საქართველოს მოქალაქემ ბ-მა ფრიდონ ბექაურმა (შემდგომში „განმცხადებელი“) ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის (შემდგომში „კონვენცია“) 34-ე მუხლის თანახმად 2002 წლის 31 მარტს შეიტანა სასამართლოში.

2. სასამართლოს წინაშე განმცხადებლებს წარმოადგენდნენ ქალბატონები ელისო ბუთხუზი და ლია მუხაშავერია, და ბატონი ვახტანგ ვახტანგიძე, რომლებიც საადვოკატო საქმიანობას ეწევიან თბილისში. საქართველოს მთავრობას (შემდგომში „მთავრობა“) წამოადგენდნენ ბატონი კონსტანტინე კორკელია, იუსტიციის მინისტრის ყოფილი პირველი მოადგილე და მთავრობის ამჟამინდელი წარმომადგენელი ბატონი ლევან მესხორაძე იუსტიციის სამინისტროდან.

3. განმცხადებელი ძირითადად ჩიოდა, რომ მის მიმართ გამოტანილი სამუდამო პატიმრობის განაჩენი არ იყო კონვენციის მე-3 მუხლის მოთხოვნებთან შესაბამისი.

4. 2010 წლის 29 ივნისის გადაწყვეტილებით, სასამართლომ ზემოხსენებული საჩივარი კონვენციის მე-3 მუხლთან დაკავშირებით დასაშვებად გამოაცხადა, უარყო რა განაცხადის დანარჩენი ნაწილი, როგორც დაუშვებელი, სხვადასხვა მიზეზების გამო.

5. მთავრობამ და განმცხადებელმა 2010 წლის 5 ოქტომბერსა და 30 ნოემბერს და 2011 წლის 28 თებერვალს სათითაოდ

წარმოადგინეს თავიანთი არსებითი შენიშვნები და მოსაზრებები (სასამართლოს რეგლამენტის 59-ე მუხლის I ნაწილი).

ფაქტები

6. აპლიკანტი დაიბადა 1977 წელს და ამჟამად სასჯელს იხდის ქსნის №7 საპატიმროში.

I. საქმის გარემოებები – სასამართლოს 2010 წლის 29 ივნისს გამოტანილ გადაწყვეტილებამდე

7. 2005 წლის 2 მაისს სასამართლომ გასაცნობად წარადგინა განაცხადი და მხარეებს სთხოვა მოსაზრება, თუ რამდენად არის თავსებადი განმცხადებლის მიმართ გამოტანილი სამუდამო პატიმრობა კონვენციის მე-3 მუხლთან. აღნიშნული სასჯელი განმცხადებელს მიესაჯა პოლიციის ოფიცრის მკველელობის გამო.

8. 2005 წლის 30 აგვისტოს მთავრობამ წარადგინა თავისი მოსაზრებები დასაშვებობისა და საქმის გარემოებების შესახებ, რომელიც სასამართლომ გადაუგზავნა განმცხადებელს, რომლის ინტერესებსაც იმ დროისათვის იცავდა ქალბატონი ბუთხუზი („აპლიკანტის პირველი წარმომადგენელი“). წარმომადგენელს უფლება ჰქონდა დასაშვებობისა და საქმის გარემოებების თაობაზე მოსაზრებები წარედგინა 2005 წლის 24 ნოემბრისათვის, მაგრამ ვერ შეძლო. შემდეგ სასამართლომ თავისი ინიციატივით გაახანგრძლივა შესაბამისი ვადები 2006 წლის 10 თებერვლამდე, თუმცა წარმომადგენლებმა ამ დროისთვისაც ვერ შეძლეს რაიმე მოსაზრებების წარდგენა.

9. 2006 წლის 14 თებერვლის წერილით, სასამართლომ, აღნიშნა რა, აპლიკანტის მხრიდან შენიშვნების გამუდმებული წარმოუდგენლობა, შეატყობინა ქალბატონ ბუთხუზს, რომ სასამართლო გააგრძელებდა საქმის განხილვას წარმოდგენილი მასალებით.

10. 2006 წლის 10 მაისს, აპლიკანტის პირველმა წარმომადგენელმა განაცხადა, რომ მან დაკარგა საქმის მასალები და თხოვნით მიმართა სასამართლოს საქმეში არსებული მასალების ასლების მიღების თაობაზე. 2006 წლის 16 მაისს სასამართლომ მისი მოთხოვნა დააკმაყოფილა.

11. 2006 წლის 3 ივლისს ქალბატონმა მუხაშავრიამ და ბატონმა ვახტანგიძემ სასამართლო აცნობეს, რომ ისინი განმცხადებლის ადვოკატები იყვნენ („ახალი წარმომადგენლები“) და გამოთქვეს

მზაობა, რომ უახლოეს მომავალში წარუდგენდნენ სასამართლოს თავიანთ შენიშვნებს დასაშვებობასა და საქმის არსებით გარემოებებზე. 2006 წლის 10 ივლისს სასამართლომ გამოგზავნა პასუხი, რომლითაც ახალ წარმომადგენლებს შეახსენებდა აპლიკანტის მიერ, წინა პერიოდში, მოსაზრებების დაუსაბუთებელი წარმოდგენლობისა და გაზრდილი ვადების თაობაზე. სასამართლომ განაცხადა, რომ ამ ეტაპზე არ მოხდებოდა შესაბამისი ვადების შემდგომი გაგრძელება და ახალ წარმომადგენლებს აცნობა, რომ დაკავშირებოდნენ თავიანთ კოლეგას, ქალბატონ ბუთხუხს, რათა მიეღოთ ყველა საჭირო დოკუმენტაცია და დამატებითი ინფორმაცია განხილვების თაობაზე.

12. 2006 წლის 12 ივლისს ახალმა წარმომადგენლებმა ხელახლა მიმართეს სასამართლოს დამატებითი დროის მიცემის თხოვნით შენიშვნების წარდგენისათვის. 2006 წლის 31 ივლისს სასამართლომ უარყო მათი განმეორებით მოთხოვნა.

13. 2007 წლის 15 თებერვალს ახალმა წარმომადგენლებმა თხოვნით მიმართეს სასამართლოს საქმის მასალების ასლების გაცემის თაობაზე, რაც იმით ახსნეს, რომ პირველი წარმომადგენელი არ აძლევდა მათ საქმის გაცნობის საშუალებას. ამის პასუხად, სასამართლომ, აღნიშნა რა, რომ შესაბამისი მასალები უკვე გადაგზავნილი იყო პირველ წარმომადგენელთან, გამონაკლისის სახით მაინც დააკმაყოფილა ახალი წარმომადგენლების მოთხოვნა 2007 წლის 6 მარტს და გადასცა საქმის მასალების ასლები.

14. 2007 წლის 7 მაისს აპლიკანტის ახალმა წარმომადგენლებმა მესამედ განაცხადეს, რომ მზად იყვნენ განმცხადებლის სახელით წარმოედგინათ მოსაზრებები.

15. 2010 წლის 21 იანვარს განმცხადებლის მამამ სასამართლოსგან მოითხოვა ინფორმაცია საქმის განხილვების მიმდინარეობის შესახებ. იგი ჩიოდა, რომ იმყოფებოდა სრულ ინფორმაციულ ვაკუუმში საქმის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით და ასევე მოითხოვა საქმის მასალების ასლების მიწოდება.

II. გარემოებები, რომლებიც აღმოჩნდა სასამართლოს 2010 წლის 29 ივნისს გამოტანილი გადაწყვეტილების შემდეგ

16. 2010 წლის 5 ოქტომბერს მთავრობამ წარმოადგინა უზენაესი სასამართლოს მიერ 2007 წლის 12 მაისს გამოტანილი საბოლოო და სამართლებრივად უზრუნველყოფილი გადაწყვეტილების (the final and

enforceable decision) ასლი, როგორც ნაწილი თავიანთი შენიშვნებისა და მოსაზრებებისა არსებით საკითხებზე.

17. როგორც ამ გადაწყვეტილებით გაირკვა, უზენაესმა სასამართლომ, დააკმაყოფილა რა ქალბატონი ბუთხუზის 2006 წლის 28 აპრილის თხოვნა, განმცხადებლის მიმართ გამოტანილი სამუდამო პატიმრობის სასჯელი შეამცირა 16 წლით პატიმრობამდე სისხლის სამართლის კოდექსში შეტანილი ცვლილებების გათვალისწინებით, რომელიც განმცხადებლის მიერ ჩადენილი დანაშაულისათვის ამსუბუქებდა სასჯელს. შესაბამისად, განმცხადებლის ახალი საპატიმრო ვადა იწურება 2014 წლის 7 აგვისტოსთვის და იგი გათავისუფლდება.

სამართალი

18. განმცხადებელი ჩივის, რომ საქართველოს კანონმდებლობით სამუდამო პატიმრობის სასჯელის მოხდის რეჟიმი შეუსაბამო იყო კონვენციის მე-3 მუხლით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან. ამ ნორმის თანახმად:

“არავინ შეიძლება დაექვემდებაროს წამებას ან არაადამიანურ თუ დამამცირებელ მოპყრობას ან დასჯას.“

მთავრობის წინასწარი პრეტენზიები

A. მხარეთა არგუმენტები

19. თავიანთ შენიშვნებში, რომელიც ეხება განმცხადებლის საჩივრის არსებით გარემოებებს კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევის თაობაზე, მთავრობამ წამოაყენა ორი წინასწარი პრეტენზია. *პირველი*, 2007 წლის 12 მარტს უზენაესი სასამართლოს მიერ სამუდამო პატიმრობის სასჯელის კომუტაციაზე (სასჯელის ზომების შეცვლას) მითითებით, მათ აღნიშნეს, რომ განმცხადებელმა დაკარგა მსხვერპლის სტატუსი. *მეორე*, მთავრობამ განაცხადა, რომ განმცხადებლის მიერ სასამართლოსთვის მის საქმეში არსებული ამგვარი არსებითი გარემოების შეუტყობინებლობა კონვენციის 35-ე მუხლის III ნაწილის მითითებებიდან გამომდინარე, თავის მხრივ, წარმოადგენდა

ინდივიდუალური განაცხადის შეტანის უფლების ბოროტად გამოყენებას.

20. ამის პასუხად, განმცხადებლის ახალი წარმომადგენლები, რომ არაფერი ვთქვათ საჩივრის არსებითი ნაწილის დაცვაზე, მოკლე კომენტარით შემოიფარგლნენ და აღნიშნეს, რომ თავიანთი კლიენტის მიმართ გამოტანილი სასჯელის კომუტაციის თაობაზე პირველად მასთან შეხვედრისას შეიტყვეს, რომელიც 2010 წლის მაისის ბოლოს შედგა. ასევე დაამატეს, რომ თავად განმცხადებელმა უზენაესი სასამართლოს 2007 წლის 12 მარტის გადაწყვეტილების თაობაზე მხოლოდ 2007 წლის ნოემბერში შეიტყო.

B. სასამართლოს შეფასებები

21. სასამართლო მიუთითებს, რომ სასამართლოს რეგლამენტის 47-ე მუხლის VI ნაწილის თანახმად, განმცხადებლები – თავად იცავენ თავს, თუ ადვოკატების მეშვეობით – იმყოფებიან კონსტიტუციური ვალდებულებების ქვეშ, სრულად მიაწოდონ სასამართლოს ინფორმაცია ყველა მნიშვნელოვანი გარემოებების თაობაზე, რომლებიც მათ განსახილველ საქმეს ეხება. სასამართლო შეგვახსენებს, რომ კონვენციის 35-ე მუხლის III ნაწილის თანახმად, განაცხადი, შესაძლოა, უარყოფილ იქნეს უფლების ბოროტად გამოყენებისათვის, თუ სხვა მიზეზებთან ერთად ის შეგნებულად დაფუძნებულია ტყუილ ფაქტებზე (see *Keretchashvili v. Georgia* (dec.), no. 5667/02, 2 May 2006; and *Rehak v. Czech Republic* (dec.), no. 67208/01, 18 May 2004). არასრული და, შესაბამისად, მცდარი ინფორმაცია, შესაძლოა, ასევე განიხილებოდეს, როგორც განაცხადის შეტანის უფლების ბოროტად გამოყენება, განსაკუთრებით, თუ ინფორმაცია ეხება საქმის ყველაზე არსებით მხარეს და არ არსებობს ჯეროვანი ახსნა იმისა, თუ რატომ არ იქნა წარმოდგენილი ან გამჟღავნებული ეს ინფორმაცია (see *Pirtskhalaishvili v. Georgia* (dec.), no. 44328/05, 29 April 2010; and *Khvichia v. Georgia* (dec.), no. 26446/06, 23 June 2009). ამას გარდა, სასამართლო კვლავ იმეორებს, რომ მის მოვალეობას არ წარმოადგენს, დაკავდეს მთელი რიგი დაუსაბუთებელი და უკმაყოფილო პრეტენზიებით, ან სხვაგვარად რომ ვთქვათ, განმცხადებლებისა, თუ მათი წარმომადგენლების მხრიდან აშკარად შეურაცხმყოფელი ქმედებების განხილვით, რომელიც უზარმაზარ სამუშაოს უქმნის სასამართლოს, რაც კონვენციის თანახმად, ყოველად შეუთავსებელია მის ნამდვილ ფუნქციებთან (see *Petrović v. Serbia* (dec.), no. 56551/11, 18 October 2011; and *The Georgian Labour Party v. Georgia* (dec.), no. 9103/04, 22 May 2007).

22. წარმოდგენილი საქმის გარემოებებს რომ დაუბრუნდეთ, სასამართლო უპირველესად ადგენს, რომ განმცხადებლის პირველი წარმომადგენლის ქალბატონი ბუთხუზის ქცევა უადრესად სამწუხარო იყო. გარდა იმისა, რომ მან არ წარმოადგინა შენიშვნები დასაშვებობასა და საქმის არსებით გარემოებებზე, მიუხედავად დადგენილი ვადების გაგრძელებისა, ორჯერ დაკარგა საქმის მასალები, არ ითანამშრომლა განმცხადებლის სხვა წარმომადგენლებთან და სავარაუდოდ დატოვა განმცხადებლის ოჯახი სრულ უმეცრებაში საქმის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით, რა შეცდომებმაც დამატებით ბუნებრივად გამოიწვია სასამართლოს ადმინისტრაციული დატვირთვა. მისი გულგრილი დამოკიდებულება იმდენად შორს წავიდა, რომ სასამართლოს არ აცნობა უადრესად მნიშვნელოვანი ინფორმაცია განმცხადებლის მიმართ გამოტანილი სამუდამო პატიმრობის სასჯელის განსაზღვრული ვადით კომუტაციის შესახებ, რაც უშუალოდ იყო დაკავშირებული წარმოდგენილი განაცხადის სადაო საკითხის ყველაზე არსებით ნაწილთან.

23. რაც შეეხება განმცხადებლის ახალ წარმომადგენლებს, სასამართლოს მიუღებლად მიაჩნია, რომ მათ, როგორც ადვოკატებმა, რომლებმაც 2006 წლის 3 ივლისიდან იტვირთეს საქმეზე პასუხისმგებლობა, 2010 წლის მაისის ბოლომდე არ იცოდნენ მათი კლიენტის მიმართ გამოტანილი სამუდამო პატიმრობის განაჩენის კომუტაციის შესახებ. ნებისმიერ შემთხვევაში, სასამართლოს რეგლამენტის 47-ე მუხლის VI ნაწილის თანახმად, განმცხადებელიცა და მისი წარმომადგენლებიც ვალდებული იყვნენ დაუყოვნებლივ ეცნობებნიათ ეს უმნიშვნელოვანესი ინფორმაცია სასამართლოსთვის, როგორც კი ცნობილი გახდა მათთვის. აღნიშნულ მნიშვნელოვან გარემოებას სასამართლო გაითვალისწინებდა განაცხადის დასაშვებობის საკითხის გადაწყვეტისას 2010 წლის 29 ივნისს. სამწუხაროდ, მათ ეს არ გააკეთეს და რაიმე დასაბუთებული განმარტებაც კი ვერ წარმოადგინეს ასეთ სერიოზულ პროცედურულ შეცდომაზე.

24. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო მიიჩნევს, რომ განმცხადებლის და მისი წარმომადგენლების ქმედება, განსაკუთრებით კი ქალბატონი ბუთხუზის მოქმედება, იყო „უპასუხისმგებლობის საშინელი გამოვლინება“ (see *The Georgian Labour Party, the decision cited above*), კონვენციის დადგენილი ინდივიდუალური განაცხადის შეტანის უფლებებთან შეუსაბამო და სასამართლოს გამართული საქმიანობისათვის მნიშვნელოვნად ხელის შემშლელი. საერთოდ, ადვოკატებს უნდა ესმოდეთ, რომ მათ გააჩნიათ შესაბამისი მოვალეობები სასამართლოს წინაშე ადამიანის უფლებათა სავარაუდო დარღვევების განსახილველად,

რა დროსაც, მათ უნდა წარმოაჩინონ პროფესიული კეთილგონიერების მაღალი დონე და სასამართლოსთან ღირებულებითანამშრომლობის მზაობა. ეს კი, უნდა გამოიხატოს იმით, რომ სასამართლოს აარიდონ შეუსაბამო საჩივრები და თუკი საქმის განხილვები დაიწყება, ზედმიწევნად ზუსტად დაიცვან პროცედურის ყველა შესაბამისი წესი და თავიანთ კლიენტებსაც იგივე მოსთხოვონ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სასამართლოს რესურსების თვითნებურმა თუ გულგრილმა, არასწორმა გამოყენებამ, შესაძლებელია დააზარალოს ადვოკატებისადმი ნდობა სასამართლოს წინაშე და თუკი ეს სისტემატიურ ხასიათს მიიღებს, სასამართლოს რეგლამენტის 36-ე მუხლის IV ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, შესაძლოა, აეკრძალოთ კიდევ სასამართლოში განაცხადის შეტანა (see *Petrović*, the decision cited above).

25. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, სასამართლო მიიჩნევს, რომ მთავრობის წინასწარი პრეტენზია საკმარისად დასაბუთებულია და წარმოდგენილი განაცხადი კონვენციის 35-ე მუხლის III ნაწილის თანახმად *in fine* წარმოადგენს საჩივრის უფლების ბოროტად გამოყენებას.

ამ გარემოებების გათვალისწინებით სასამართლო ერთსულოვნად

მხარს უჭერს მთავრობის წინასწარ პრეტენზიას საჩივრის უფლების ბოროტად გამოყენებასთან დაკავშირებით და *ადგენს*, რომ იგი ვერ განიხილავს საქმის არსებით მხარეს.

შესრულებულია ინგლისურ ენაზე და გაცხადებულია წერილობით 2012 წლის 10 აპრილს სასამართლოს რეგლამენტის 77-ე მუხლის II და III ნაწილების თანახმად.

სტენლი ნაისმიტი
რეგისტრატორი

ფრანსუაზა ტულკენსი
თავმჯდომარე